

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldeni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>	Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Egész évre . . . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . . 3 > — >	<i>Videkre postán szállítva:</i>
Negyedévre . . . 1 > 50 >	Egész évre . . . 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . . . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	Negyedévre . . . 2 > 50 >
Egész évre . . . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . . 4 > — >	<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

„Legerősebb oszlopa és támasza.“

(—a.) Lelkünk egész melegségével mondunk köszönetet a legnépszerűbb, a legmagyarabb főhercegnek az elismerés és dicséret szavaiért, melyekkel a magyar klérus hazafiságát elhalmozta.

»A magyar klérus mindig a legerősebb támasza és oszlopa volt a koronás királynak és a magyar hazának; én is, mint jó magyar hiven ragaszkodom ezen erős oszlophoz és támaszhoz.«

Önkényt, minden provokálás nélkül mondta a főherceg e szavakat. A bibornok üdvözlő beszédében még csak czélzás sem volt ilyesmire. Miniszter nem volt mellette, — de ha lett volna, ilyen választ aligha fogalmazott volna. Ugy kell tehát ezt tekinteni, mint az ő legerősebb meggyőződését.

Vesse azért mindenki mélyen szívébe az uralkodóház ezen előkelő tagjának szavait. Különösen jegyezzék meg maguknak odaát a liberális táborban.

Mióta az egyházpolitikai küzdelem tart, az a magyar papság, amelyet a fenséges ur válaszában annyira kidicsért, az a magyar papság ki volt téve a gyanúsítás, ráfogás és rágalmozás minden nemének. Arra a magyar papságra, melynek fényes érdemeivel telve vannak a magyar történelem legszebb lapjai, arra a magyar papságra még a legutolsó skribler is, — aki talán két hónap előtt még magyar állampolgár sem volt — még az is könnyelműen, vakmerően rákiáltotta, hogy hazafi-

atlan, a nemzet java ellen törő, nép-ámitó stb.

Erről a megrágalmazott, hazafiatlannak kikiáltott magyar papságról azt mondotta a legmagyarabb főherceg, hogy az mindenkor legerősebb támasza és oszlopa a koronás királynak és a magyar hazának. Felesleges megszólaltatni mellette a mult emlékeit. Tanuja annak a mult és a jelen egyaránt. A ki mondotta, az a legilletékesebb arra: családja, — a felséges uralkodó család — százados tapasztalatának eredménye az. Volt alkalmuk megismerni a magyar klérust balsorsban, jó szerencsében is. Ez a klérus mindenkor hű volt jelszavához: Isten, király, haza.

Bármikor mondotta volna is a kir. herceg e választ, mindenkor meg lett volna annak rendkívüli súlya és jelentősége. A mai viszonyok között azonban kétszeres súlylyal bír az. Illetlenség volna olyasmit magyarázni ki abból, ami talán a fenséges urnak eszében sem volt, habár talán nem is lenne nehéz egyet-mást kiolvasni belőle. Megelégszünk vele úgy, amint azokat mondotta.

Nemcsak a legközelebbi érdekeltek, nemcsak a magyar klérus tagjai, hanem az egész hazai katolicizmus hálával, köszönettel tartozik érte a kir. hercegnek. A hazát szeretni édes kötelessége mindnyájunknak, — tekintet nélkül az elismerésre, dicséretre vagy jutalomra. Az elismerés mindazáltal jól esik és újabb tettek, a jóban való kitartásra, állhatatosságra buzdít, ösztönöz.

A végrehajtás küszöbén.

Semmi sem bizonyítja fényesebben, hogy kiknek érdekében kellett az egyházpolitikai törvényeket megalkotni, mint az tény, hogy az e törvények végrehajtására kibocsátott kormányrendeletek tizenkét órával előbb jelentek meg a budapesti német börszalonban és bécsi testvérlapjában, mint a magyar kormány hivatalos magyar közlönyében. Oly határtalan az ő fékezhetetlen öröme a kivított diadal fölött, hogy nem bírták magokat csak fél-napig is türtöztetni, s a magyar sajtónak a németből kellett magyarra visszafordítani azokat a rendeleteket. Vegyük ezt is tudomásul.

A mi már most a rendeletek lényegét illeti, előre tudtuk mi, hogy mesebeszéd az, hogy az életbeléptetés módja el fogja venni az egyházpolitikai törvényeknek élet, s megfogja győzni a felekezeteiket — értsd első sorban a katolika egyházat — arról, hogy itt a hatáskörök összezsugorításáról, jogok bitorlásáról, vagy épenséggel jogok elkobzásáról szó sincs, hanem ép ellenkezőleg a megzavart belbéke helyreállításáról. Nagyra vannak a félhivatalosok avval, hogy az anyakönyvvezetők figyelmeztetni fogják a házassulókat, hogy a polgári akfussal még nem tettek eleget vallásbeli kötelességöknek, miért is okosan teszik, ha a béke kedvéért (sic!) ezeknek a kötelességeiknek is megfelelni igyekeznek.

Mi nem bírnak ennek a biztatásnak annyi jelentőséget tulajdonítani. Hát ha csak kezdetben lesz ez így? hátha utóbb rá sem hederítenek? hátha idővel ezt a puszta rendeletben (nem törvényben) gyökerező biztatást idővel egy ellenkező biztatás váltja fel? De különben is a katolika egyház álláspontja a kötelező polgári házassággal szemben annyira szabatos, hogy valóban fölösleges dolgot végeznénk, ha még egyszer föl akarnók sorolni azokat az argumentumokat, melyeknél fogva belenyugvásról, vagy plane elfogadásról szó sem lehet.

A törvény meg van, ki is hirdettetett, életbe is fogják léptetni.

Arról lehet most már csak szó, milyen magatartást tanusítsanak a keresztény felekezetek, hogy az engedelmesség, melylyel a törvény iránt (még ha fáj is az) tartoznak, összeütközésbe ne jöjjön lelkiismeretünkkel.

Az állam sem akarja, hogy a polgári házasságot összehavardjuk az egyházi házassággal, és teljesen a felekezetekre bizza, hogyan és miképp kívánják az utóbbiak egyházi szertartásait a házasság megkötése körül intézni és berendezni, csak azt köti ki az állam föltétlenül, hogy a polgári házasságnak meg kell előznie az egyházi szertartást, különben a házasságnak nem lesznek meg a polgárjogi következményei.

Nos, az egyház még kevésbé akarja, hogy szentség jellegével bíró házasságkötését összehavardják a pusztán polgárjogi kötéssel, de azt nem bírja kivinni, hogy hívei ezentul is kivétel nélkül csak attól a pillanattól tekintsek magokat házásoknak, ha frigyökre az egyház áldását is kikérték. Azonban a vallás-erkölcsi érület csorbítatlan fennmaradása tekintetben sokat tehet a példaadás és egy általános szokásnak kifejlődése; ez a szokás abban állana, hogy az egyházukhoz ragaszkodó hívek egy részről polgári házasságot se kössenek, mielőtt meg bizonyosodtak volna arról, hogy frigyök semmiféle egyházi akadályba nem ütköznek, s így nehézség nélkül legott az oltár előtt megáldható, másrészt pedig a polgári házasság aktusánál a legszükségesebbekre szorítkozzanak, a miknek megtartása nélkül házasságuk nem volna polgári anyakönyvbe bevezetendő, ellenben az oltár előtt esketést annál ünnepélyesebben végeznék, például a

polgári házasság aktusnál csak a két fél s a két tanu jelenjék meg, mi által elég van téve a törvénykövetelményének, de a templomban szóljon az orgona, díszítsék fel az oltár, funkcionáljon a pap teljes ornátusban s jelenjenek meg a tanukon kívül, a rokonok, barátok, az egész lakadalmas nép. Az ilyen szokást az állam sem tilthatja meg, mert hiszen a felek leróvták már adójukat az állam iránt, a mit azontul tenni jónak látnak, ahhoz az államnak már semmi köze sincs.

Végül a házasságügyi törvénykezés kérdése. Ez átmegy a kir. törvényszékekre, de csak a mennyiben a polgárjogi hatáskorról van szó, a tisztán egyházi szempont alá jövő egyházi házasság megítélése ezentul is a szentszékeket illeti. A reciprocitás csak így képzelhető, az egyház nem szól bele az állam dolgába, az állam sem az egyház dolgába.

Kolozsvár a 25-ik § ellen.

Kolozsvár város törvényhatósági szakbizottsága tárgyalta Heves megyének a 25-ik § ügyében küldött átiratát. Egyhangulag elhatározták, hogy az átirat értelmében a 25-ik szakasz eltörlését kérik s hogy fölírat intézessék a kormányhoz és országgyűléshez ilyen szelvényben. Az összes fölszólalók, pártkülönbőség nélkül, köztük Feilitsch Artur báró, most kinevezett kamarás, a miniszterelnök rokona — a fölírat mellett foglaltak állást. Kétségtelen, hogy a gyűlés egyhangulag hozzájárul a határozathoz.

A bukaresti érsek nem mond le.

Msgr. Zardetti bukaresti érsek az utóbbi napokban a kormányhoz fordult megégyért, hogy egyházmegyéjében három templom építhessen. Az érsek azonban, minthogy nem kapott látva hogy így nem képes eredményt felmutatni egyházmegyéjében, illetékes helyen benyújtotta lemondását. Amint ez a román királynak tudomására jutott, jelentékeny összeg pénzt bocsátott az egyházfő rendelkezésére saját pénztárá-

ból az építkezés kiadásainak fedezésére. Mivel azonban ez összeg sem volt elégséges a román kormány erősen biztatta az érseket, hogy az építkezésre szükséges pénz a legrövidebb idő alatt kéz alatt lesz. Így Zardetti marad továbbra is bukaresti érsek.

Lapszemle.

Budapest, 1895. július 5.

A Magyar Állam Püspöki tanácskozás cikke követeli, az episkopatus akcióját egyházpolitika végrehajtásával szemben. Kéri, adja meg a Szentlélek főpapjainak az erős lélek elhatározását, hogy a reánk váró küzdelmekben az ő példájukon, buzgalmukon, apostoli lelkületükön és ha kell, vértanuságukon lelkesedve, követhessük őket.

A Hazánk »Mindig ugyanazon arczok« című alatt Vlassics miniszter ama kijelentésével foglalkozik, hogy úgy a tisztelgéseknél, mint a tanácskozásoknál ugyanazon férfiakkal találkozik. Ez nagy baj, mert e klubb rendező az összes tanügyi intézkedéseket. Erre célzott Beöthy Zsolt is Kassán, midőn az ott összegyűlt tanárokat független szellemre buzdította, mert ő maga megundorodott ama klubb erkölestelen üzemeltől.

A »Pesti Hírlap« »Még egy momentum« című alatt az osztrákoknak ama kívánságát tárgyalja, hogy a magyar kormány ne legyen befolyása a kamatláb meghatározására és adja át a készleteket az osztrák-magyar banknak kamat nélkül való kezelésére, a mi a magyar nemzetre sérelmes.

A Budapesti Hírlap Lueger beszédéből kifolyólag azt bizonyítja, hogy mi nem volnánk rászorulva Auszriára, de tényleg az a látszat forog fenn, Lueger gyűlöli a magyart, mert a zsidót kényezteti és pártolja. Ő legalább nyílt ellenségünk. Vele megrendült az 1867-es kiegyezés is, ami különben egy új választás esélyeitől függ, mert ha Austria akarja, úgy Magyarország is kész lesz rá.

A »Nemzeti Ujság« »Rezgelődések keleten« hangzatos és érdekes című alatt a macedoniai zavarokról azt tartja, hogy az Európa békéjét nem veszélyezteti csak abban az esetben, ha valamely nagyhatalom pártolólóg lépne fel, amire nincs kilátás.

A »Pesti Napló« a polgári házasságot nemzeti vívmánynak nevezi három okból, mert az anyakönyvek vezetése pontosabb lesz (?) mert a hivatalnokok megbízhatóbbak, mint a lelkészek (?) és mert az anyakönyvek nyelve a magyar lesz.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A régi jó időkből.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Még nem is oly régen — a 40-es években — az intelligensebb osztály sem tartotta az olyan munkát szégyennek, amelyhez ma hozzá nyulni minden urfinak derogál. Hiszen jól emlékszünk hogy a patvaristák, tehát jogvégzett ifjak, egyház házi munkákon kívül főnökeik eszmáit is tisztogatták. Ezek a munkák nem tévesztendő össze a mesterné által az iparostanoneztól követelt gyermekringatás, vízfordás és edénymosogatással. Az inasnak a mesterségét kell tanulnia, ha ettől elvonatik, időt veszít s annál tovább tart kiképeztetése. Ellenben az u. n. pennarágónak a testi mozgással járó munka nemcsak üdülésül szolgál, hanem azzal oly különféle ügyességre tesz szert, melynek később az életben sok hasznát veheti. Itt csak a kerti munkálatokra utalok. Itt megtanulhatja a gyümölcsfa-ültetést, ápolást, ojtást, metszést, a zöldségtermelést és a virágtenyésztést.

* * *

Az én pályafutásomnak két főmozzanatát kívánom e helyen megörökíteni, nem azért, hogy csekély személyemre vonjam a figyelmet, hanem kizárólag, hogy az akkori viszonyokat néhány gyenge vonással eseteljem.

Elvégezvén 1842-ben a 8 gimnaziális osztályt — akkor még nem maturizáltunk — természetesen nem minden protekció nélkül bejutottam egy nagyuri birtokba író diáknak. Bemutakozva a főtisztánál, nem főnökömnél, mert ezek négyen-ötven is voltak, kik hol jobbra, hol balra ránczigáltak, minden modern társadalmi etikett mellőzésével imígy fogadott: jó, hogy eljött már, amicze, az aratás épen most kezdődött, holnaptól kezdve mindennaphárom óraker hajnalban kint lesz az aratók mellett.

Magamnak kellett kitalálni az ott jelenlétemnek célját, t. i. felügyelni a rendet és tiszta munkára. Háromszor költöztek fel két óraker, többször nem volt rá szükség, mert azontul magamtól ébredtem fel, a reggelit és ebédet kihozták a mezőre, a vaesorát 9 óra után költöttem el az u. n. officiersztisch mellett a kastélyban. Elég-e 4—4 és fél órai álom a fiatal testnek pihenésre? azt tapasztaltam, hogy untig elég, mert a fáradt fiatal ember, feltéve, hogy különben egészséges, megtanul ám hamar gyorsan aludni. Ne méltóztassék ezen mosolyogni, ez nem humbug, ez csak megezőfolthatlan természeti igazság, mely szerint a rövid, de jó álom az elhasznált izomerőt sokkal rövidebb idő alatt pótolja helyre, mint a hosszú nyughatatlan alvás.

Ha egyebet sem tanultam volna egy évi irtokoskodásom alatt, mint a korai kelést, dacára annak, hogy az ismert közmondás rajtam szó szerint sohasem teljesült, már ez ma-

gában oly becses vademeceum volt hosszú gazdasági pályámon, melynek a legfőbb földi javakat-egészséget, sok tiszta örömet, zavartalan kedélyt s belső megelégedést — köszönhettem.

A mi azonban ezt az egy évetem felette elkeserítette, az az a kirendeltségem volt, hogy a jobbágyok büntetésénél nekem jutott a szerencsétlenség a botos hajdut ellenőrizni s az ütéseket hangosan számlálni.

Ezt a funkciót kezdetben lelkiismeretesen végeztem is, de későbbben — az esetek nem lévén épen ritkák — a számalom mindinkább erőtt vett rajtam s lassan elkezdtem felejteni a mathesist, pedig e tudományból mindig eminens voltam, annyiban, hogy többnyire a 10—12-dik ütésnél már ki volt a 25.

De szurkolt is ám a kancellista, hát ha kiszul a turpisság, én azonban készen voltam a plausibilis hazugsággal, mely mentségemül szolgálndott Ő Méltósága előtt, kiről különben is tudtam, hogy nagy arisztokrata léte a legdemokratikusabb érzelmeket táplálja. Nem evidens példa-e ez arra, hány gyengébb lelkű és szívű embert taszítanak a körülmények a bün fertőjébe? Én is jól éreztem bünömet, de miért jutott épen nekem osztályrészul a gyakran igazságtalan s mindenkor zsarnoki ítéletek végrehajtása? mert tudni kell, a jobbágy még akkor is menthetlen volt, ha bármily baleset, például saját, vagy marhájának megbetegedése miatt meg nem jelenhetett a kitzüött helyen

A »Nemzet« arról cikkeznek, hogy mi mily nyugodtan nézzük az oláhok fészkelődéseit. Igaz ugyan, hogy a liga pénztára megcsappant, a »martyrok« díjazását leszállították, de őszszel újra megtelik a pénztár. Új választások is lesznek, amittől sok függ: egész Európában izgatnak ellenünk és mi Pató Pál módjára rá se hederítünk.

Az »Egyetértés« »Luegerék hadüzenete« cím alatt Lueger személyiségének ront neki, aki szerinte mint az antiszemita vezére ellensége minden modern haladásnak, politikai eljárásában tapintatlan. Hadüzenetére legjobb válasz volna szakítani Ausztriával, hadd lássa Ausztria, hogy Magyarország nélkül nem tud boldogulni.

A Magyarország a Bánffy-kormány terveit leplezi le. Kiemeli, hogy Bánffy helyzetét a parlamenten kívül akarja erősíteni kinevezéseivel, csupán pénzkérdés volt a grófok és bárók kinevezése s valószínűnek tartja, hogy a jövő őszszel feloszlatják az országgyűlést. A kormány az új választásokon az oláh és a szász választók segítségével akar győzni s ezért megkegyelmezésre ajánlja az elítélteket.

A Magyar Hírlap »Beöthy Zsolt és a protekció« cím alatt Beöthy Zs. beszédéből kifolyólag rámutat arra a botrányos protekcióra, mely minden téren tért hódított, mely alól egy szegény, összeköttetések nélküli ember nem tudja magát függetleníteni és kénytelen protekcióhoz folyamodni.

Forrongás az Alföldön.

(Saját tudósítónktól.)

A múlt hónap második felében, mikor Hód-Mező-Vásárhelyen jártam, előre jeleztem a nagy izgatást, mely az aratás előtt az aratás alatt kitörendő, nagy szábasztrájk érdekében folyt. Körülményesen megírtam, akkor mindazt a »Tiszántul«-nak, sőt még azt is, hogy mi ezéjlok van az alföldi szocialistáknak, smiként akarják kivinni ravasz tervöket.

A mit akkormegírtam, most mind beteljesedett. Péter-Pál napján, mikor a munkások az egyes gazdákhöz elszegődtek az aratásra a régi »részes« feltételek mellett, kora reggel vagy ötezer mezei munkás vonult fel fenyegető magatartással a városháza előtti Kossuth-terre.

Bárha a rendőrség jó eleve értesült a szocialista izgatók szándékáról, mely a lapokban is szellőztetve lett s megtette a kellő óvintézkedéseket s a gyűlést betiltotta s 12 főből álló csendőrséget is felrendelte a városházára, melynek kijáratait a rendőrség tartotta megszállva.

és időben kirendelt munkára. S hozzá még sem védekezési, sem felebezési joga sem volt.

Eletemre kiható másik momentumnak azon időpontot tekintem, midőn 1843-ban a m.-órári gazdasági akadémiába kerültem. Egyik professzorom ajánlatára, ki valószínűleg akkor még csak sejtette bennem a képességeket, az akkori másod alispánhoz, Nagy István uramhoz jutottam be mindenesnek. Első sorban szép kis birtokán inspectornak nevezett ki, mellékfoglalkozásaim pedig voltak: a néhány száz pipából álló pipatórium rendbentartása, a 8-10 faj kitünő, akkor még szűz dohány kezelése, a borok töltögetése, a hordók tisztántartása s nagyobb ebédnél az asztal terítés és az ételek felhordása közösen a hajduval. A szegény podagrás öreg ur szóbeli instructióját így végezte: ücsém, a dohányomból szihatsz, a menyit akarsz, de másnak adni belőle nem szabad, boraimból ihatsz, a mennyi tetszik, de megrészegedni nem szabad, s én jóságával soha sem éltem vissza.

A híres Bittó családból való feleségének nemcsak mint kitünő gazdasszonynak, hanem mint kurucz magyar menyecskének is, — habár már a hatodik kereszt erősen kívánczolt a hátára, messze földön nagy volt a hire. Különben igen jó szívű asszonyság volt s különösen a kötelességtudást nagyra tudta becsülni. Hiába ijesztettek, hogy ki nem bírok náluk

A munkások eleintén csendesen viselkedtek, de mikor az egyik vezér, egy őszbe csavarodott ember a templom előtt szokásos hirdetésekkel meg nem várva hangosan kezdett beszélni a gazdák tulkapásai ellen, akkor egyszerre kitört az izgatottság.

Szabó Józsefnek hívják az izgatót. Már a múlt évi zendülésben is részt vett, s most is a gazdák ellen beszélt. Összetartásra, kitarásra ösztönözte elvtársait.

— Ne vállaljatok munkát az elnyomótól, ne álljatok dologba a »borzsoják«-hoz, mert így remélhetitek, hogy sorsotok jobbra fordulhat.

Most rátok vannak szorulva a gazdák; tőletek függ ez évi termés! Mutassátok meg, hogy össze tudtok tartani a legválságosabb perczenben, mikor mindent kivivhatni az ellenállással és összetartással. Hadd lássák ők, hogy mi következik azután. A gazdák, testvéreim — kiáltott az izgató — kiszívják utolsó csepp vérünket is, mint eddig tették. Itt a boszu órája! Mutassuk meg, hogy meg tudjuk torolni a lelketlenségüket azzal, hogy nem állunk munkába, nem kezdünk az aratáshoz.

Hadd pusztuljanak el, hadd menjenek tönkre a vérszopók!

Az összeverődött tömeg, mely sűrű, áthatatlan gyűrűk képezett Szabó József körül, helyesléssel fogadta a véres száju szónokot, ki erre még éktelenebbül kezdett lármázni; vad szitkokat szórva a »borzsoják«-ra.

Ekkor a rendőrség hirtelen meglepte a tömeget és Szabó teltartóztatta.

Az izgatót a kapitányságnál azonaal kihallgatták, s a tömeget szétszórták. Ez azonban nem ment minden nehézség nélkül, mert a tömegzugolódott, s minden felől fenyegető öklök emelkedtek a rendőrökre.

Nagyobb összeütközés azonban nem történt.

Szabó József a főkapitány előtt hetykén beismerte, hogy lázított, s beszédjének ezéjja is lázítás volt. Védelmére csupán azt hozta fel, hogy a mit a »Népszava«-hoz nyomtatásban, azt meg szabad mondani előszóval. E beismerő nyilatkozat után átkísérték a bíróság fogházába.

Az aratás azóta folyik, de a gazdák folyton tartanak a sztrájk kitörésétől.

Ez esetre a belügyminiszter táviratilag értesítette a szegedi 5-ik honvéd gyalogezred parancsnokságát, hogy zavargás esetén két század gyalogságot vezényeljen Vásárhelyre. A külön katonai vonatról is gondoskodva van, hogy a lehető leggyorsabban szállíthassák a katonaságot Vásárhelyre.

*

Hogy Vásárhelyen miért nem tört ki a zendülés a munkába állás napján, annak tulaj-

két hetet sem. Én az előírt kötelességeimen felül kedvelt virágjait nagy gondnal ápoltam, zöldségét a pinczében szakszerűleg elhomokoltam s gyümölcsös kamrájában a téli gyümölcsöt fajok szerint osztályozva elrendeztem, s a szőlőt egészen kedve után felakgattam úgy, hogy fürt fürtöt sehol sem ért. Szóval minden kívánságát szeméből kiolvastam.

Előzékenységemnek s szolgálatkészségemnek az lett az eredménye, hogy a Xantippinek tartott menyecskének csakhamar kegyence lettem, a mi leginkább abból tünt ki, hogy már egy hét mulva a szegődményes reggeli egy pohár tejet állandóan felváltotta többféle hideg sült, a mi természetesen fiatal gyomornak sokkal consistensebb táplálék a tejecskénél.

Gazdasági tanulmányaim bevégezte után könnyek közt váltunk el egymástól, s nekem ezen időszak a legkedvesebb emlékeim egyikét képezi.

Sok olyat tanultam ez uri háznál, ami az életet kellemessé teszi, különösen pedig megtanultam a munkát nem szégyenleni, de becsülni és szeretni.

Settegest, a híres német gazdasági író és nemzetgazda azt mondja, hogy a munkát akkor kíséri isteni áldás, ha azt kedvvel és szeretettel végezzük.

Rimler Pál.

donitható, hogy a szocialista munkás vezérek azalatt a vidékeket járták.

Makón voltak nagyobb mérvű zavargások, mi arra mutat, hogy az alföldi szocialisták jól vannak szervezve, s nemcsak hogy összetartanak, hanem az együtt működésre is meg vannak állapodva.

Julius 4-én Szegedről egy zászlóalj gyalogságot tizenkét tiszttel Makóra rendeltek a belügyminiszter távirati rendelkezésére. A főkapitány pedig Budapestre utazott még az nap este, hogy a szocialista izgatásokról a belügyminisztert informálja.

Orosházára pedig, mint értesülünk, hosszabb időre, valószínűleg egy hónapra, míg az aratás tart, Nagyváradról visznek három század gyalogost.

Hogy hol lesz esetleg véres aratásra kilátás, nem tudhatni, mert azt nem sikerült még kipuhatolni, hogy a két szocialista vezér Nagy Mihály és Czeglédi Imre merre vették utjokat.

Annyi azonban bizonyos, hogy a merre ez a két izgató megfordul, mindenütt forrongani fognak a munkások.

Ime oda jutottunk már, hogy a magyar Kánaánon a mezei munkások viszik azt a szerepet, melyet a külföldi versengő gyáripár teremtett meg.

A kormányok nem gondoltak a szocialista mozgalmak elnyomására, a mostani sem.

Bizony pedig inkább erre gondolnának, mint például a főrendi házi kormány voksok szaporítására, mert azzal, hogy a plutokraczia kegyét hajhászszák, ugyan meg nem akadályozzák a szocialista tanok terjedését. (Rr.)

József főherczeg Nagyváradon.

— Második nap. —

(Saját tudósítónktól.)

»Huszonnyolcz ezredet vizsgáltam meg, de olyan egyetértést honvédségem, a közös hadsereg és a polgárság közt nem találtam, mint itt Nagyváradon.« Büszkek vagyunk erre a fenséges ajkáról jövő elismerésre, melyet József királyi herczeg tisztjeinek mondott. Szeretünk és hűségünk meleg és őszinte érzésével kísérik őt, midőn körünkől távozik s feladatunknak fogjuk tekinteni, hogy az ő kedvelt honvédsége a közös véderő iránt a polgárság részéről eddig tanusított szimpáthiát növeljük. Az ő szelleme az, melyet megértett itt Nagyváradon a polgár és a katona s ehhez a dicső gondolkozáshoz méltón fogunk mi is cselekedni. S midőn távozik, vigye magával azon őszinte hódolatteljes kívánságunkat, hogy jóságos szívét tartsa meg a Mindenható az irántunk való szeretetben sokáig!

Szemle a honvédlaktanyában.

József főherczeg 9¹/₂ órakor a honvéd laktanyát tekintette meg. A rend és tisztaság kellemes benyomást tett reá, azért itt is a legteljesebb meglegedését nyilvánította.

A gyakorlótér.

A Bóné kút mögött elterülő katonai gyakorlótér alig öntötte végig a kelő nap aranyos sugára, midőn József királyi herczeg megjelent Vécsey Sándor báró udvarmester s a törzstisztek kíséretében a már felállított 4 honvéd fél zászlóalj előtt impozáns látvány volt a diszbe öltözött nyalka honvédség, midőn tisztelt főparancsnokának, Nagy Győző őrnagy jelentt ezután József kir. herczegnek, s csakhamar megkezdődtek a szakasz gyakorlatok, melyeket Balogh Barna főhadnagy, Fábry Károly, Küchler Ferencz és Drukker Arnold hadnagyok vezényeltek. A századgyakorlatok Wittenberg Aurél százados, Grabinszky József főhadnagy vezénylete alatt folytak, a félzászlóaljat pedig Nagy Győző őrnagy vezényelte a királyi herczeg előtt. A mozdulatok szabatosan mentek végbe s összevágóan a gyakorlatok

végeztével József királyi herceg maga köré gyűjté a tisztikart, a következő beszédet intézte hozzájuk:

Tiszt urak!

Nagyon meg vagyok elégedve a csapatok kiképzésével, mely a tiszturak odaadó és buzgó fáradozásainak köszönhető. S megelégedéssel kell kiemelnem, hogy bár huszonnyolcz ezredet vizsgáltam meg, sehol sem találtam azt a szép egyetértést a honvédség, a közös hadsereg és a polgárság között, mint itt Nagyváradon. Ismétellen fogadják elismerésemet!

A katonazene erre megszólalt, s századok diszmenetben vonultak el a fenség előtt, ki ezután visszahajtatott a rezidenciába.

A várban

1/10 órakor a főherceg visszaérkezvén a bíbornoki rezidenciába felöltötte a helyben állomásozó s az ő nevét viselő 37-ik gyalogezred ezredesi egyenruháját s kiment a várba.

A vár kapunál Enhuber Frigyes alezredes a tisztikar élén fogadta a magas vendéget, megköszönvén neki a nagy kegyet, hogy jelen látogatása által ezredét kitüntette.

Mire József főherceg válaszolt:

Örömmel jött szeretett kedves ezrede körébe, melyhez a legbensőbb kötelékek fűzik. Nemcsak az ezredtulajdonosi érzelmek, hanem az 1866-iki emlékek is ez ezredhez csatolják, mely akkor a vérkereszttség által lett szívéhez kötve.

Bent a várudvarban az egész ezred diszruhában volt felállítva. A főhercegnek egyenként bemutatták az ezred összes századosait, kiknek mindenikével rövid beszédbe ereszkedett.

Azután disz defilé volt, mely után a főherceg megvizsgálta a vár nevezetességeit és körüljárta az egész várat. A bomladozó állapotban levő vár s a sánczokon kívül felhalmozott nagy mennyiségű szemét nem a legjobb benyomást gyakorolta a főhercegre, ki ismételve kifejezte e feletti véleményét, s megkérdezte Enhuber őrnagytól, hogy miért nem adták el a várat s építettek árából egy új kaszárnyát? Mire Enhuber azt felelte, hogy annak idején az állam megakartta venni az egész várat, mert oda volt tervezve eredetileg a vasúti indóház, a katonai kincstár azonban nem volt hajlandó bele menni az eladásba s így a vár továbbra is megmaradt kaszárnyának.

A tapasztalt renddel és a várépületek benesejében levő tisztasággal azonban a főherceg igen meg volt elégedve s nagyon megdicsérte az egész ezredet, mit ma külön napi parancsban fognak tudomására hozni a legénységnek.

Ezután a főherceg újra vissza hajtatott a rezidenciába.

A z e b é d.

Déli 1 órakor 18 terítékű ebéd volt a rezidencia disztermében, melynek szegleteiben élővirágokból, pálmákból, és más déli növényekből, izletes csoportok voltak felállítva. A szűk körű ebéden a következők voltak jelen:

József főherceg, kinek jobbján dr. Beöthy László főispán, baloldalán Vinkler József v. püspök ült; a főherceggel szemben volt a bíbornok, jobbján dr. Vécsey Sándor valóságos belső titkos tanácsos, főudvarmester balján Vojnárovits Sándor tábornok; a főispántól jobb kézre Jekelfalussy Lajos dandárparancsnok foglalt helyet Vinkler püspök jobbján Surányi Ferenc ezredes ült, azonkívül hivatalosak voltak még Virányi Géza alezredes, Klein István őrnagy, Szokoll József tüzér kapitány, Jankovits Ferenc főhadnagy parancsörtszt Szentpály Gábor, dandár segédtiszt Gézy Lajos uradalmi főtitst, dr. Korda Kálmán, Fetser Antal, Némethy Géza és Kampell József udvari papok.

A szigoruan büjtös ebéd menuje a következő volt:

Hal-leves.
Hideg fogas sulceal.
Töltött rák rizszsel.
Zöldborsó. Broton.
Rántott süllő olasz salátával.

Torták.
Gyümölcs.
Dessert.
Fekete kávé.
Benedictiner.

Az ebéd a legfesztelebb hangulatban folyt le s utána az egész társaság átment a dőhányzó szobába, hol a főherceg cerelet tartott s a társaság minden egyes tagját megszólítással tüntette ki, különösen katonai notabilitásokkal ereszkedett hosszabb beszédbe, majd átment a kert felőli terrassera s itt költötte el a fekete kávé. A társaság együtt maradt egész addig, míg a pályaudvarra kellett kimenni.

Mialatt a főherceg átöltözködött lovassági tábornoki egyenruhába, dr. Vécsey Sándor főudvarmester és Jankovich Ferenc főhadnagy megtekintették a székes egyházat és a Szent-László hermáját. Nagyon meg tetszett nekik a székesegyház belső díszítése s tetszésöknek ismételve kifejezést is adtak az őket kalauzó Fetser Antal szentszéki jegyzőnek.

Az elutazás.

A főherceg átöltözködve, igen szívélyes bucsut vett a bíbornoktól, ki magas vendégét lekísérte egész a lépcsőházig s itt Vinkler József v. püspökkel beült a bíbornoki diszhintóba s kihajtatott a pályaudvarra kíséretével együtt.

A pályaudvaron megjelentek: Fuchs Mór tábornok, Jekelfalussy Lajos alezredes a 86-ik dandár parancsnoka, Virányi és Enhuber alezredesek, Mallász vezérkari százados, Schwarz m. kir. honvédszázados, Gálffy főhadnagy, a dandárparancsnok segédtisztje, Rottmann főhadnagy, segédtiszt és Verner József es. és kir. József ezredbeli hadnagy, adjutáns.

A vármegye képviselőiben dr. Beöthy László főispán és Faliczky Viktor levéltárnok.

A káptalan képviselőiben Vinkler József v. püspök és Radnay Farkas kanonok.

Továbbá Pável Mihály gör. k. püspök és Vela Pál kanonok. Ifj. Rimler Károly rendőrfőkapitány és Papolezy Ferenc alkaptány, továbbá a 37-ik gyalogezred tisztikarának számos tagja és a honvéd tisztikar.

A vonat indulása előtt a főherceg a jelenlevő katonai notabilitásokkal kezet szorított s egyenként bucsut vett tőlük, Fuchs Mór tábornokkal pedig hosszabb beszédbe ereszkedett.

Mikor a vonat indulására megadták a jelt, felszállott a kupéba s a vonat a közönség éljenése közben kirobogott a pályaudvarból. A főherceg a wagon ablakánál állott szalutálva mindaddig, míg a vonat az állomásból ki nem ért.

N A P T Á R.

— Julius 6. —

Szombat, Róm. kath. Eominika. Prot. Izsaiás. Gör. kel. június 24. Iván születése. Izr. Thamus 14. S. Balak. Nap kél 4 óra 0 p., nyug. 7 óra 37 p. Hold kelte 8 óra 3 p. nyug. 2 óra 35 p.

Julius 6. A nagyvárad ker. ifjak körének táncvizgalma a Polgári lövölde helyiségében.

„ 7. A »Szigligeti társaság« matinéja N.-Szalontán.

„ 11. Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának ülése d. u. 3 órakor.

„ 13. A 48-as népkör táncmulatsága a Rhédey-kertben.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-léle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota, Nagypiac.

* Állami anyakönyvvezetés a város költségén. Tegnap ismét érkezett a városhoz, — valószínűleg a vármegyéhez is egy figyelmeztető miniszteri rendelet, mely az állami anyakönyvvezetés előkészületeivel foglalkozik. Szomorú hatást csinált ez a rendelet a közigazgatás faktoraira, mert kiolvashatták belőle a mindenható parancsot, hogy:

1. a városnak kell gondoskodni a saját költségein hivatali helyiségről; a városnak kell ezt a helyiséget a saját zsebére tisztességesen bebutorozni; a városnak lesz kötelessége fűteni, világítani, a hirdetési táblát beszerezni.

2. A hivatal helyiség kívülről táblával lesz jelölve a következő felirással:

Magyar királyi anyakönyvvezető.

Ez alatt a hivatalos órák lesznek kitüntetve, de ezek is a város költségén.

3. A hivatalos pecsétet a miniszter szerzi be egy forint 50 krajczárért, de azt is nekünk kell megfizetni mint a nemzeti színű magyar czimeres vállszallagot, melyet házasságkötéseknél fog feltűzni az anyakönyvvezető.

4. Kapunk, tudniillik ha megfizetjük az árát, egy czélszerű anyakönyvi helységnévtárt is potom két forintért. Mindezeket mi fogjuk fizetni a valószínűleg tévedésből kimaradt és egy későbbi rendeletben okvetlen érintés alá kerülő nyomtatványokkal együtt.

De mindennek gyorsan kell történni, mert a miniszteri leirat szerint a hivatal október elsején megkezdí működését. Ilyen formán csakugyan kevésbé fog kerülni az államnak az anyakönyvvezetés, mert az anyakönyvvezetők és felügyelők fizetését is valószínűleg ki fogja vetni adóban.

* A király a hadgyakorlatokon. A király ez idén a csehországi hadtest záró-gyakorlatain szeptember 2-től 4-ig és a Magyarországon szeptember 23-tól 26-ig tartó záró hadgyakorlatokon fog részt venni. E gyakorlatokra az összes külföldi katonai attachékat is meghívják. A csehországi gyakorlatokra ő felsége szeptember 1-én érkezik Budweisra. A hadgyakorlatok főintézősége, a melyet ezen-tul a vezérkar főnöke kifejezetten ő felsége nevében és képviselőiben fog vezetni, e gyakorlatok alatt a Budweis melletti Kaplitzban szállásolják el, ő felsége minden nap Kaplitzba megy, hogy a gyakorlatok után a főintézőség tagjai körében időzhessék. Vasárnap szeptember 22-én reggel ő felsége Kolozsvárra érkezik, mivel Kolozsmegyének, Kolozsvár városának és a szomszédos vármegyéknek küldöttségeit Kolozsvárott fogadja. A király még ugyanaz nap kíséretével együtt Bánffy-Hunyadra megy, a hadgyakorlatok főintézőségének szállására s a gyakorlatok egész ideje alatt ott marad.

* A bíbornok fürdőre megy. Mint értesülünk, Schlauch bíbornok püspök már csak pár napig marad székhelyén és Ischlbe fog utazni, hogy a kies helyen töltsé el a fürdői szezon.

* Bánffy a budai szinkörben. A budai szinkörben a »Kis hőresög« című francia operettet játszották. E darabban Kovács Mihály a jeles komikus színésze, betétül a következő kuplét énekli:

»Kálnokyé a hosszú orr,
És Magyarország oly vidor
És minden zug, minden bokor
Kiáltja: Eljen Agenor!
És Bánffy büszkén jó haza
És örültetik általa.
Kárpátoktól Adriáig
Hoch Bánffy, hoch sokáig!
Hoch sokáig!

A kuplét a proscénium páholyból a budai színházak rendes habituéja, Bánffy Dezső miniszterelnök is végighallgatta. Mikor a közönség a Kálnoky gróf hosszú orráról szóló verssorokat meghallotta, mámoros taps zugott végig az egész színházon. A taps frenetikus jelleget öltött, mikor Kovács Mihály szerény pirulással énekelt el a Bánffy által való örültetésről szóló sort, s maga a miniszterelnök is jóízű nevetéssel dőlt hátra a karosszék-

kében. A közönség, látván, hogy Bánffy által nem vétetik rossz néven a kis ingerkedés, lelkesülten megtapsolta a kuplé utolsó sorait s hangos h o c h kiáltásokkal tüntetett a jelenlevő kormányelnök — mellett.

* **József főherceg és a »Tiszántul«.** A felső és fensőséges urak nem szoktak lapokat olvasni csak akkor, ha azokra a hivatottak felhívják a figyelmüket. Tegnap a bibornoki palotában lapunkat bemutatták József főhercegnek, aki ránk nézve hízog és nekünk rendkívül jóleső — következő nyilatkozatot tett, midőn a lapot kezébe vette:

— A »Tiszántul«-t már ismerem egy alkalomból. És érdeklődéssel futotta végig a róla irt sorokat; megböngészte minden rovatát és azzal tette vissza az asztalra, hogy tartalmas kis ujság. Nehogy reklámhajsázzal vádoljanak ellenfeleink, kijelentjük, hogy elhallgattuk volna ezt a ránk nézve kellemes dicséretet, de át kellett adnunk a nyilvánosságnak azért, mert bármily csekély jelentőségű epizod is érdekessé válik, ha az a legnépszerűbb és legkedveltebb kir. hercegünk nevéhez fűződik.

* **Lőnhart püspök a Székelyföldön.** Lőnhart Ferencz erdélyi püspök, az odaváló római katolikusok ősz főpásztora, legutóbb meglátogatta a Székelyföldet, s Háromszék megyében hosszasan tartózkodott. A népszerű egyházfejedelem fölkereste Sepsiszentgyörgyön Pötsa József főispánt, az ország főispánjainak dottenjét, s hosszabb ideig tárgyalt vele. Sepsiszentgyörgyről a püspök a vidékre utazott és Árkos község szomszédságában meglátogatta a gróf Kálnoky-féle iskolát. A püspököt a nép mindenütt vallásos hódolattal fogadta.

* **Dancsházi Lászlót felmentették.** Ki az a Dancsházi László? Egy 70 éves öreg ember, ki hónapok óta ült vizsgálati fogságban azon vád alatt, hogy szolgáját egy baltával agyonvágta és aztán hulláját a trágyadombba temette el. Annak idején megirtuk, hogy a saját felesége is ellene vallott és mert halálos beteg volt, a kir. tszék kiment B.-sz.-Mártonba tárgyalni. Az asszony halálos ágyán rémesen lefestette a gyilkosság részleteit és tanuzása után pár napra meg is halt. Terhelő tanu volt még Szász Péter is, aki látta Dancsházit a baltával áldozatához közeledni; a gyilkosságot azonban nem látta. Tegnap volt ez ügyben a végtárgyalás. Millye Gyula elnökle alatt Nagy József és Csathó Zsigmond bírákból állott büntető tanács vádlottat bizonyítékok hiánya miatt felmentette. Az ügyész Korn Lajos, a védő Benedek Vilmos és a jegyző Zana János volt.

* **Huszezer forintos alapítvány.** A jótékonyágáról országszerte ismeretes bojári Vigyázó Sándor, a kit érdemeinek elismerésül Ő Felsége a napokban grófi rangra emelt, újabb jelét adta hazafias áldozatkészségének. A szegénysorsu egyetemi hallgatók segélyezésére nem kevesebb, mint huszezer forintos alapítványt tett a budapesti tudományegyetemen. Az egyetemi tanács a nemeslelkű grófnak hálás köszönetet szavazott és küldöttségileg vitte el neki az alapításról szóló oklevelet. Vigyázó Sándor ezen újabb tette nem szorul külön dicséretre. Elégé dicsérik őt már azok a nagyszámú alapítványok, a melyeket eddig is tett a szegénysorsuak gyámolítására.

* **Felrobbant motor.** Nagy ijedséget okozott tegnapelőtt egy petroleum és benzinmotor a Kálvária-utcán. A Nebelthau-testvérek fésűs műhelyében történt a robbanás, melytől tűz is keletkezett. Szerencsére a műhelyben levők nem vesztették el lélekjelenlétüket és a tüzet csakhamar elfojtották. Az esetről a rendőrség is tudomást vett és megindította a szokásos vizsgálatot.

* **XVI. Lajos szive.** Párisból írják: Neuillyben számos legitimista jelenlétében átadott a Dumont-család Maille grófnak, Don Carlos képviselőjének

egy kristályvázát a szerencsétlen Lajos dauphinnek, XVI. Lajos fiának a szivével. A család ezt az ereklyét, melynek valódisága kétségtelen, emberemlékezet óta őrzi. A szívet a frohsdorfi sirboltba teszik.

* **A mai fiatalság.** Mikor a diák lerázza az érettségét és jogász, vagy orvosjelöltté lesz, rendesen elvágyik a szülői háztól a főváros zarájába, ahol csakugy ingerkednek a fiatalsággal a könnyelműsége hajlító élvezetek. És a magára hagyott gyermek sülyed; a szülők kiemelik a sárból magzatjukat. Az utolsó fillér is postára kerül, hogy szégyen érje a család becsületét. Tegnap egy nagyváradai tisztességes L. nevű családapa kapott levelet mákvirág fiától, hogy a küldött századok sem bírták megmenteni az ő becsületét és ezért, mikor levelét olvasák, ő már nincs többé. A halálra rémült apa azonnal felutazott Budapestre és a többi családtagok szivszorongva várják, hogy mi történetet azzal a rossz fiuval.

* **Flegmatikus öngyilkos.** Báró Swardo Pietro, előkelő nápolyi arisztokrata család sarja, a ki rövid idő alatt Tucci Virginiával, a híres énekesnővel óriási nagy vagyonát elverte, és Nápolyban revolverrel mellbe lötte magát. Haldokolva vitték a kórházba, a hol műtétet végeztek rajta. Operáció alatt a legnagyobb hidegvérrel szívta tovább cigarettáját. Az énekesnőhöz pedig, a ki az operáció alatt oldala mellett állott, egyszerűen mondta: »csak bátorság, nézd végig, hogy fogok most meghalni.«

* **Kényszer vízvezeték.** Már azért is érdemes ez a kis história a felemlítésre, mert első a nagyváradai vízvezeték létesítése óta. A háztulajdonosok közül nagyon sokan nem vezették be a vizet telkeikre egy özv. Barek Jánosné sem. Elefánt Lajos, az egyik lakó irástudó ember lévén a vízvezeteki szabályrendeletből kiolvasta, hogy a háztulajdonos, ha élvezhetlen viz van a kutjában, köteles a vízvezeték bevitetni, mert ellenkező esetben kényszerítik arra. És Elefánt élt ezen jogával; megtette a panaszt, mert az említett háztulajdonosnő udvarán a kutban undorító férgek vannak és teljesen élvezhetlen a vize. A rendőrség ezen panasz alapján megindította a szabályrendeletben gyökerező eljárást és a vizvizsgálat megejtése után akár tetszik özv. Bareknének, akár nem, vízvezeteki vizet kell innia és lakóival itatnia.

* **Rosz helyre került szabályrendeletek.** A kávéház vendéglő, czukrászda és italmérési szabályrendeleteket tegnap a belügyminiszter visszaküldte Nagyvárad város közönségének, mert az előlemlített a kereskedelmi miniszter hatáskörébe tartozik, utóbbi pedig nincs összhangba hozva az általa leadott mint a szabályrendelettel. Egyidejűleg utasította a miniszter a városi tanácsot, hogy ilyen értelemben járjon el.

* **Eltűnt tollszedő.** B. Félegyházáról írják lapunknak, hogy egy szegény család a legnagyobb nélkülözések között él, mert fentartójuk: Rosenfeld Lajos már hetek óta eltávozott hazuról és nem tudják, hova lehetett. Se levelet, se pénzt nem küldött övéinek és ezért országos körözését kérelmezték jegyzőjük útján az alispántól. Az alispáni hivatal — mint értesülünk — már ki is bocsátotta a körözvényt, mely szerint Rosenfeld 40 éves izraelita magas termetű, hosszukás arcu ember, akinek apró fogai vannak és hajzata már deres.

* **Keresztre feszített fiu.** Luxemburgból jelentik, hogy Vionvilleben egy apa hallatlan büntetést követelt el; tíz éves fiát keresztre feszítette; a szomszédok a sikoltozásra odasiettek, s a vérző gyermeket levették a keresztről és a kórházba vitték; az embertelen apát letartóztatták.

* **Gyümölcsbor és gyümölesszesz.** A földmívelési miniszter a gyümölcstermelés fejlesztése iránt újabb érdeklődést tanusított az által,

hogy az idén ismét tíz darab normandiai alma-bor készítő malmot és sajtót, valamint 3 drb. Kriznics-féle szeszifőző kazánt szerzett be, melyek kölcsönképen időleges használatra a termelő közönség rendelkezésére bocsátja. E tárgyban kelt és Nagyvárad városához tegnap érkezett leiratában tudatja, hogy ezen gépeket községeknek és egyleteknek 3 heti időtartamra oly feltétel mellett adja ki a miniszter, hogy azokat használat után ép állapotban és bérmentve a megjelölt állami raktárba, vagy esetleg más termelőhöz átszállítani a kölcsönvevő lesz köteles. Ez iránti kérvények 50 kros bélyeggel a jövő augusztus hó elsejéig a földmívelési miniszteriumhoz nyujtandók be. Akiknek tehát nagy gyümölcstermésük lesz, használják a kedvező alkalmat a kísérletezésre.

* **Ez is a hőség áldozata.** Tegnapelőtt esti fél hét óra körül megszólalt a budapesti önkéntes mentőegyesület telefonja. Az ügyeletes kérdésére a következő válasz érkezett:

— Kérem, szabadítsanak ki! A Révai-utcai 19. számú ház boltjában, a nagy hőségtől elaludtam. Midőn a boltot becsukták, nem vettem észre és bezártak. Most nem tudok kijönni.

— A mentők bátorították az önkéntelen foglyot és ugyancsak telefonüzenettel nemsokára kiszabadították.

* **Hordó-lopás.** Ha valaki hordót lop, ne lopja üresen, mondogatta R. J. pálinkakereskedő tegnap a kolozsvári-utcán nagy bosszúságában. Ő csináltat egy 737 literes husvétii pálinkának szánt fájtintós hordót és jön a tolvaj és elemeli a szép holdvilágos éjszakán az udvarról a nélkül, hogy a nemes rendőrség észrevenné. Pedig hát azt a hordót csak nem dughatta a tolvaj a zsebébe? Mondott volna még káros egyebet is, de a biztos leintette. Mikor a rendőrség azzal biztatta, hogy megkerül a hordó, akkor meg lamentált, hogy nem használhatja, mert már eltréflizték.

x **Urak figyelmébe!** Szives meglátására kérem kalap-, cipő- és divatáru raktáramat. — Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét fehér- és színes- batist ingekre, férfi-, női- és gyermek sárgaczipőkre. Stern Lajos divatáru raktára Bémer-tér, (Poynár ház.)

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fűrdőből 8-15*, 10-10, 8-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fűrdőbe 6-40*, 8-39, 2-05* 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

T A N Ü G Y.

Iskolai értesítők.

A nagyváradai róm. kath. népiskolának értesítőjét Oó Mihály tanító szerkesztette. Az értesítő kegyeletes szavakkal emlékszik meg a múlt évben elhunyt Jakobovics Dezső tanítóról. Utána Oó Mihály ír egy igen figyelemreméltó cikket »Egyház és iskola« czímen.

A tanító személyzet 5 tagból áll. Igen részletesen van kimutatva a lefolyt iskolai évben eladott tantárgyak feldolgozott anyaga.

A tanév története után a szegény tanulók számára téli ruházat beszerzése czéljából eszközölt gyűjtés eredménye van felsorolva; 158

frt 60 kr. begyűlt összegből 46 tanuló részesült segélyben. A tanulók száma 236 volt, kik közül csak 16-an maradtak ki, elégtelen tanjegyet nyertek 17-en

Legvégül az értesítő közli a nagyváradi r. és gör. kath. népiskolákba járó összes tanulók létszámát, mely szerint ezek 1965-en vannak.

A Nagyvárad városi községi-, polgári fiú-, polgári leány-, elemi fiú- és leányiskoláinak értesítőjét a községi iskolaszék adta ki. Vaskos füzet: 292 oldalból áll.

Az iskolaszék 1894—95. tanévi működését fontosabb határozatait: Réz Mihály felügyelőigazgató ismerteti, rövid, tanulságos vonásokban. Ezekből egyrészből Nagyvárad város törvényhatóságának áldozatkészsége, másrészből az iskolaszék ernyedetlen buzgó működése tűnik ki, melylyel a folyton fejlődő községi iskolákba, beleszámítva az óvodákat is 2827 tanuló jár.

A polgári fiúiskola értesítőjét dr. Tóth Mihály igazgató állította egybe. Kotzmann János tanár: »A villamos világításról« irt tanulságos értekezést. Összesen volt a négy osztályban 290 tanuló. Működött hat rendes tanár, két óraadó és hat hitoktató.

A községi iskolai könyvtár a lefolyt tanévben tetemesen gyarapodott. Tandíj elengedésben részesült 143 tanuló 1144 frt értékben; tankönyv segélyben 170 tanuló (695 darab könyvvel), rajzszersegélyben 159 tanuló (50frt) A »Gyermekbarát« számos tanulót élelmezett és ruházott. Felsőbb osztályba léphet: 166 tanuló, javító vizsgálatra lett utasítva 64, ismétlésre 25.

A községi polgári leányiskola értesítőjét Rechtenbauer Zsófia igazgató állította egybe. Bevezetésül figyelemreméltó cikket irt »az iskolai ünnepélyek«-ről, melyeket szükségeseknek tart. Özv. Személyi Kálmán közli a március 15-én tartott szép és magvas előadását, melyet mindenki élvezettel fog olvasni. Vizsgát tett 227 tanuló. Ezek közül 180 haladó, 23 javító, 5 ismétlő.

Ugyanezen füzetben vannak még az elemi-, fiú- és leányiskolák értesítői, melyeket János házi János, Eszenyi Sándor, Koválikné H. Paula, Szőcsné F. Karolina és Istvánnfi József állítottak egybe.

Az egyikben foglaltatik a tanítótestületnek az iskolaszékhez intézett előterjesztése, a jövő tanévben alkalmazandó órarendek és tankönyvekre vonatkozólag. A többi felsorolt adatokból felemlítjük, hogy a tananyag hónapról-hónapra van kimutatva, ami a feldolgozás és haladás ellenőrzését igen megkönnyíti. Számos tanuló nyert az elemi iskolákból is a »Gyermekbarát« jótekonyságából ruházatot, élelmezést és tankönyveket.

Az elemi fiúiskolákba járt a lefolyt tanévben 827, a leányiskolákba 983, összesen 1810 tanuló. Kitűnő eredménnyel tanultak 126, jellel 290, jóval 508, elégséggel 416, elégtelen eredménnyel 319.

IRODALOM.

A „Szigligeti Társaság“ Nagy-Szalontán. Ma délután 4 óra 25 perckor a szegedi vonattal mennek át a »Szigligeti Társaság« által holnap délelőtt Nagyszalontán rendezendő irodalmi ünnepélyre a Nagyváradról résztvevők és a társaság tagjai, kiknek száma együttesen körülbelül 30-ra megy. N.-Szalontán a pályaudvaron nagy fogadtatás lesz; este pedig vacsorára alkalmasint valamely vendéglőben fognak összejönni a váradiak és a szalontaiak.

A Thurzán-familia. Két aradi hírlapíró *Horvóvszky* Lajos és *Kosztka* Mihály, kik már eddig is több figyelemre méltó munkát producerkáltak, a fennebbi cím alatt egy, nyolcz fejezetből álló regényükre bocsátottak ki előfizetési felhívást. A regény fejezetei, melyek önálló novellák gyanánt is megállhatnak, mint a gyöngy-sor, úgy sorakoznak egymás mellé, egy teljes egészet képezve.

Thurzánék vidéki gentry familia, kiknek történetével a regény foglalkozik. Mindegyike érdekes típusa a jómódu, köznemesi családoknak.

A mű augusztus elsején jelenik meg. Az érdekes munkára, melynek ára 2 korona, felhívjuk olvasóink figyelmét. (Rr.)

»Armenia«. A Szamosujvárott *Szongott* Kristóf szerkesztésében megjelenő magyar-örmény havi szemle folyó évi júliusi füzetének igen érdekes tartalma a következő: Nemzeti apostolunk emlékünnepe, *Szongott* Kristóftól. A khinaiak reggeli dala, Patkánian, *Simay* Gergelytől. Örményország őstörténetéből, a váni ékiratok, dr. *Molnár* Antaltól. Irmának, költemény *Sallak* Rózáttól. Szamosujvár irásban és képekben, könyvismertetés, *Voith* Antaltól. A magyar örmény nemes családok ezimerelevelei, dr. *Temesváry* Jánostól. A koronázás évfordulója. Sz. K.-tól. A száműzött, költemény, *Esztegar* Gergelytől. Kiseb közlemények: Vilmos német császár. A »Magyar Állam« turzája. A tengerbe fulladt örmény hagyatéka. A beduinok között. Irodalom és művészet: örmény festőművészek. Szamosujvári album. Közgazdasági élet: Fényűzés. Fillokszera a Kaukázusban. Mi újság az örmény világban: Angol-török konfliktus. Bulgária és az örmény ügy. Nyugtalanág a török fővárosban. Válsághírek Egyiptomból.

MULATSÁG.

Magyar-csékci csendélet.

Mióta a magyar-csékci előkelők társadalma két részre szakadt, azóta a párton kívül álló fiatal embereknek is kettős alkalma nyílik a mulatozásra.

Ha az egyik párt ma kirándulást rendez, holnap a másik próbálja túlszárnyalni siker dolgában az elsőt s mindennek mi a következménye? Az, hogy egyes sebek tetemesen megcsappanak, némely potrohok pedig tetemesen és szemlátomást gyarapodnak.

En elhatároztam, hogy minden mulatságról értesíteni fogom a szerkesztőséget s minden kommentálás nélkül szembe állítva az egyik mulatságot a másik párttal, elmondom hogy melyik sikerült jobban.

* * *

»Láthatják uraim mily szerencsés ez a mi városunk. Nekünk egy süteből két lepény is jut addig, míg másoknak egy égett vakaró sem telik.« Így kiáltott fel a visszafelé pohos és alacsony *Corda* Banda, amikor kezébe vett egy illatos levélkét, melyben hét szép hölgy közreműködésével rendezett »szalonna sütés«-re hívták.

Frakját betintázta (hogy fekete legyen) nyakendőjére egy pakli pudert mázolt (hogy fehér legyen) s egy pár keztyűt (a télen vette utcai használatra) a kezébe véve mint egy elegáns magyar-csékci Don Juan, kiállt a placzra s melléje sorakozott *Bartók* Lajos és *Breider* a fő-fő rendező stb. stb. Elől ment az élesdi banda a »Dusesdi« osztrák-magyar indulót játszva.

Szép idő volt. A nap sugarai megaranyozták a tájat s a cigánybanda akordjai oly kellemesen rezegtek végig az úde júliusi levegőn s *Breider* a vezér, szívzaggatóan énekelte a »Dusesdi« induló e versszakát:

»Ávjáj! csinyuráj,
Csingu binguráj!«

Eközben kiértek az erdőbe, hol már lobogó tűz mellett várták őket a fehér ruhás »amazonok«.

Rögtön szalonna sütéshez fogtak de ah! Mily kegyetlen a sors! Folyton jobban-jobban erősödő moraj hallatszott az erdő mölől, a madarak vést jóslóan repkedtek ide s tova, a nap egyszerre elsötétedett s fekete fellegek takarták el az ég alját.

Az eső nagy eseppekben kezdett esni, menydörgött, villámlott, recsegték, ropogtak az erdő fái s a »szalonnasütő« kompanyia rémulve menekült.

Bőrön túl is elázva érkeztek haza s mint valami vert hadsereget, kaczagva fogadták őket az otthon maradtok s a cigányok átkozták a magyar-csékci »hotvoló«-kat kik így elengedik ázni Fáró esőre ivadékaikat. *Bartók*, *Breider* pedig keservében beült egy csapszékbe s ott huzatta a »Nach Crosswardein«-t, s kezével mellényébe csimpalygözva bele-bele kiáltott toroka szakadtából hogy: »Battel drakus«. De még itt sem mulathatott soká, mert? Mert a cigányok haza vonultak Élesdre.

Eddig volt az egyik. Másnap új muri volt, az ellenpárt vezérferfiak által rendezve.

A »Bartók« párt orra alá iszonyu erős borsot tört *Trenhauser* és *Klősz*, mert ez a muri pompásan sikerült, s a notárius (bár feljött már fejére a

holdvilág) úgy tánczolt, minr egy 16 éves kamasz egy ábrándos »bakfisch«-kával.

A táncznak csak a hajnal hasadása, pitypalaty szólása és gerle turbékolása vetett véget.

Ilyen az élet Magyar-csékén s mint szorgalmas levelező és báli referens sietek ezt t. Szerkesztő urnak azonnal tudomására hozni, bár a fájdalmas rész bizonyára engem fog illetni.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombaton: *A trapezunti hercegnő*.
Vasárnap: *Fokról-fokra*. — Este: *A rezervisták*.

Faust.

— Julius 5. —

Gounod klasszikus szépségű remek operája került tegnap színre kitűnő előadásban. Nem habozunk kimondani, hogy az idei színiévdában a tegnapián jobb előadást még nem láttunk. *Mezey*, *Réthy*, *Sugár*, *Csatar* szereplők közül nem tudjuk, hogy melyiket dícsérjük meg jobban.

A karok és a zenekar *Barna* Izsó karmester vezetése alatt valóban derekas munkát végeztek.

A hangulatteljes szép díszletek szintén nagyban emelték az előadást. Egyszóval minden kellék meg volt arra nézve, hogy ezt az 5 felvonásos nagy operát olyan előadásban láthassuk, melynek pártját a többi vidéki színpadokon ma hasztalan kereshetnénk.

Az igazgatóság nemcsak a közönség, de a saját maga érdekében is nagyon jól teszi, ha a »Faust«-ot az idei évadban még legalább 2—3-szor előadatja.

A színházba járó közönségnek nem ajánljuk eléggé, hogy e darabot megnézni el ne mulassza.

REGENY-CSARNOK.

Későn.

Robinson F. W. után: M. J.

20

(Folytatás.)

Egy este, midőn hazatértek a színházból, hová mostanában *Dudley* nem azért, hogy neki örömet okozzon, hanem hogy saját rossz gondolataitól megszabaduljon, gyakrabban vezette *Sefet*, *Amoore* frankkal találkozott. A fiatal ember *Dudley*-ről *Sefre* tekintett, illedelmesen megemelte kalapját, még egyszer végig mérte *Sefet* s azután tovább ment.

— Ki volt ez? Kérdé a leány.

— Egy jó barátom.

— Már láttam őt valahol, de hol?... Ah, most már tudom, ő volt először veled a *Grandison* házban, nemde?

— Igen. De jó emlékező tehetséged van!

Amoore frank megmutatta, hogy neki is jó az emlékező tehetsége. Különös az, hogy némely esetben mily kellemetlen az emberre nézve még a saját barátja is! Midőn *Dudley* késő este hazaérkezett, frankot már lakásán találta.

— Ej, frank, te itt vagy!

— Téged vártalak! volt a komoly válasz

— Történt valami?

— Barebladesnél voltam.

— Csak nem beteg talán *Geraldine*?

— Nem, csak kedvetlen, mert te nem kerested fel őt, jól lehet megigérted.

— De nem határozottan.

— Nem találok ma már későnek az időt arra, hogy régi barátoddal néhány komoly szót válts? kérdé frank egész ünnepélyesen.

— Oh, nem! Ha valami fontos mondani való van...

Grey *Dudley* kitalálta, mit akar barátja neki mondani s készen volt a hosszú erkölcsi predikációra, minőt franktól már többször is hallott. El volt határozva, hogy barátja nézetét osztani fogja és tanácsát követni fogja. Hogy minő álláspontot fog frank elfoglalni, a felől egy pillanatig sem volt kétségben. Mégis meglepte őt, hogy frank egyenesen a dologra tér.

s komoly, őszinte hangon mondta el véleményét.

— Dudley, ma estig nem tartottam volna lehetségesnek, hogy te képes legyél egy nő romlásba dönteni.

Dudleynek minden vére arczába szökött, azután halotthalvány lőn.

— Erre csakugyan nem vagyok képes!

— Ha még eddig nem tetted szerencsétlenné azt a szegény leányt, úgy azzá fogod tenni s fáj nekem, hogy annyi évi barátság után ily rosszul kell felőled vélekednem.

— Valódi erkölcsbíró vagy, igyekezett Dudley tréfálkozni, s az enyhítő körülményeket éppen nem veszed tekintetbe. Nagyon szigorúan ítél meg, pedig teneked jobban kellene engem ismerned.

— Ugy látszik, hogy éppen félreismertelek, felelt Frank komolyan, — a te jellemed megfoghatatlan előttem.

— Én semmi rosszat sem tettem.

— De igen!

Dudley bosszankodott barátja határozott fellépése fölött s úgy tetszett neki, mintha ez tullepte volna a közöttük fennálló barátság határait. De hát mikép is tudta volna vele a helyzetet teljesen megértetni? Frank egészen más állásponttól tekintette ezt az egész dolgot, mint ő, és ő meg nem volt most olyan hangulatban, hogy indokait és mentségeit felhozhatta volna: másrészt szíve mélyén érezve hibásságát, nem tartotta magát méltónak a védekezésre.

— Ne hagyjuk inkább abba most ezt a tárgyat? szolt kissé ingerülten. — Utóvégre meg fogod engedni, hogy ebben a dologban nekem is meglegyen a magam véleménye.

Amoore Frank, ki jó lélekismerő volt, komoly tekintettel mérte őt végig. Rosszul esett neki látni, miként tér el mindinkább Dudley a jó utról anélkül, hogy hatalmában állana őt megmenteni. (Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A Néppárt köréből.

Budapest, július 5. (Saját tud. táv.) A néppárt végrehajtó bizottsága ma délelőtt ülést tartott, melyen nagy érdeklődés mellett e párt belső ügyeit beszélték meg a végrehajtó bizottság szép számmal összegyűlt tagjai.

Az örökösödési eljárás életbeléptetése.

Budapest, július 5. (Saját tud. táv.) A kormány 1896. jan. 1-én lépteti életbe az új örökösödési eljárásról szóló törvényt. Már októberben életbe akarták lépíteni ezt a törvényt, de erről lemondtak, mert a kormány nem merte kitenni magát annak, hogy az egyházpolitikai törvények végrehajtása ezzel is kockáztassék.

Franciaország és az Unio.

Páris, július 5. (Saját tud. távirata.) Az amerikai kereskedelmi kamara tegnapi bankettén Hanotaux külügyminiszter felköszöntötte Chleveland elnököt és az amerikai demokratákat. Az Egyesült Államok — mondá a miniszter — az egyetlen értésnek és a paczifikációnak hatalmas elemét képezik; felhasználják befolyásukat, hogy az erőszakoskodások tényeit csökkentésék és a béke műveit előmozdítsák. Franciaország szerencsésnek érzi magát, hogy az Egyesült Államok jövőjét már ennek bölcsőjénél megjósolta.

Szenzációs pohárköszöntő.

Budapest, jul. 5. (Saját tud. táv.) Szatmárról jelentik, hogy gr. Károlyi István feltűnést keltő pohárköszöntőt mondott Simoncsits Béla szatmári főispán beiktatásánál. Különösen a becsületről és a

tisztességről mondtak idéztek elő szenzációt. A gróf beszédének ide vágó része a következőleg hangzik:

»Legyen igazságos és méltányos e megye minden polgárával szemben vallási és nemzetiségi tekintet nélkül, de azért pihenjen egyik szeme mindig a haza egysege érdekében e megye különféle nemzetiségeihez tartozó polgárain, nehogy honpolgári és alattvalói kötelemük ellen vétessenek: és végre, ha méltóságod a szabadelvű párt híve és a magas kormány közege is, arra kérem, egyben ne legyen szabadelvű, de legyen a szó és a fogalom legnemesb értelmében konzervatív: a »tiszteesség« és a »becsület« megbírlása és megítélésénél; mert gyarapodhatik nemzetünk vagyoniilag, előre haladhat a művészet terén, lehet e nemzetnek fényes övekkel ellátott hadserege, megünnepelheti ezredéves fennállását; de az elnyert gazdagságán Isten áldása nem leszen, műérzéke nélkülözni fogja a nemes izlést, hadserege döntő csatákat nem nyerend és ezredéves fennállásunk ünnepén dicső elődeink, nagy halottaink, a hazáért egykor elesett vagy kivégzett martírjaink nem hullatják a büszke önértet, de csak a bánat és szégyen könyveit, az égharmat közé, ha erkölcsi értékét s ebből kifolyólag jogosult önértetét elveszté a magyar.«

A kőbányai sertéskereskedők és a miniszter.

Budapest, jul. 5. (Saját tud. táv.) A kőbányai sertéskereskedelmi csarnok újabb előterjesztést intézett a földművelési miniszterhez. A kereskedők ebben egyenesen azzal vádolják a ministeriumot, hogy a vész következtében kiküldött közegei olyan intézkedéseket tettek, a melyek tőrhetlenné teszik a sertéskereskedelem helyzetét. Azt is állítják, hogy a ministerium szakközegeiben még csak érzék sincs az állategészségügy iránt. Végül konstatálván, hogy a vész szünőben van, kéri a forgalmi korlátozások enyhítését.

A helyzet Ausztriában.

Bécs, július 5. (Saját tud. táv.) Az osztrák képviselőház elnöksége az ifjú csehek vezérével értekezletet tartott, melyen az ifjú csehek kijelentették, hogy a meddig a kivételes állapotokat Prágában meg nem szüntetik, addig radikális elvtársaikra pressziót a mérséklésre nézve nem gyakorolhatnak.

K ö z g a z d a s á g.

A törvényes kamatláb leszállítása. A pénzügyminiszter közzétette az intézett valamennyi kir. pénzügyigazgatósághoz és valamennyi kir. adóhivatalhoz a július elsején életbelépett új törvényes kamatláb ügyében. Figyelmezteti az említett hivatalokat, hogy a közadóknak vagy azok módjára behajtandó kincstári és egyéb köztartozásoknak 1895. évi jun. hó 30-áig esedékessé vált, de ugyanazon napig be nem fizetett részletei után ugyanazon napig 6 százalékos kamattal, 1895. évi július hó 1-től fogva pedig úgy az addig lejárt, mint az azután esedékessé váló részletek után már csak 5% kamattal jár. Ha tehát valamely köztartozás például 1895. évi április hó 1-én vált esedékessé és az csak június hó letelte után fizetetik be, az 1895. évi július hó 1-ső napját megelőző időre 6 százalékos, a július hó 1-ével kezdődő későbbi időre már csak 5 százalékos kamattal, a július 1-én vagy később esedékes tartozás után pedig már mindig 5 százalékos kamattal lesz számítandó.

Hivatalos közlemények.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalától. 8447/1895.

Hivatalos hirdetmény.

A földművelésügyi magy. kir. miniszter ur Ö nagyméltóságának 38459—III.—b. számú körrendelete alapján közhírré tételik, hogy a sertéseknek Csehországból, Felső-Ausztriából, Galiciából, Morvaországból, Salzburgból és Sziléziából Magyarországra való behozatala és behajtása f. évi június 20-tól kezdve a további intézkedésig meg van tiltva.

Nagyváradon, 1895. június 27-én.

Rimler Károly,
rendőrkapitány.

8449/1895. rkp. sz.

Hivatalos hirdetmény.

A földművelésügyi m. kir. ministerium 40481/III—b számú körrendelete alapján közhírré tételik, hogy a sertéseknek és malaczkoknak Bécs-Ujhelyből (beleértve a bécsujhelyi sertésvásárt is) való kivitele és elhajtása meg van tiltva.

Nagyvárad, 1895. június 27-én.

ifj. Rimler,
rendőrkapitány.

8450/1895.

Hivatalos hirdetmény.

A földművelésügyi m. kir. ministerium 39957/II—9. számú körrendelete alapján közhírré tételik, hogy a Styriába irányuló sertés-kiviteli tilalom Magyarország egész területére kiterjesztetett.

N.-Várad, 1895. június 27-én.

Ifj. Rimler Károly,
rendőrkapitány.

8518/895. rkp. sz.

Hivatalos hirdetmény!

A földművelésügyi m. kir. ministerium 40060/III—b. számú körrendelete alapján Nagyvárad város kapitányi hivatala közhírré teszi, hogy az élő és leölt sertéseknek, valamint a nyers sertéshusnak Magyarország egyes törvényhatóságából Karinthiába való bevitelére és behajtására vonatkozólag kiadott tilalom Magyarország egész területére kiterjesztetett. Ennélfogva további intézkedésig, Karinthián át az élő sertéseknek és friss sertéshusnak csupán (átrakodás és hosszabb megállapodás nélkül) átvitele szabad.

Nagyvárad, 1895. június 28.

Rimler Károly,
rendőrkapitány.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. július 4.

Budapest, július 3. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékelttel kínáltak, — a vételkédv korlátolt volt és csendes irányzat mellett 18.000 q. hazai búzát 5—7 és fél árengedménnyel vásároltak.

Idegen búzákból nem volt forgalom.

Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán csöndes, ára 5.35—5.45 frton Budapesten.

II. Határidőüzlet. Amerika tegnap 1/4 centtel olcsóbb áremelkedést jelentett. Az időjárás és a vevők tartózkodása folytán az árak 7—10 krral visszaestek.

Előfordult kótesek: buza őszre 6.73—6.84 frt, rozs őszre 5.64—5.74 frt, tengeri július—augusztusra 5.94—6.03 forint, tengeri augusztus—szeptemberre 6.06—6.15 frt, zab őszre 5.67—5.72 frt, káposzta-repeze augusztus—szeptemberre 9.70—9.80 forint.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. július 5-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	123.25
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	99.70
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	125.75
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	103.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	123.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	101.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.75
Magyar nyereséj sorsjegy-kölesön	—	—	—	—	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	—	—	147.—
Osztrák járdék papírban	—	—	—	—	101.25
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	101.50
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	123.50
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	—	157.—
Osztrák-magyar bankrészevény	—	—	—	—	1075.—
Magyar hitelbank részevény	—	—	—	—	489.—
Osztrák hitelintézet részevény	—	—	—	—	475.—
Osztrák-magyar államvasuti részevény	—	—	—	—	440.50
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	959.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	59.30
London vista	—	—	—	—	121.20

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlet 66-ik szám.

Páros

IV. Kis bérlet 6-ik szám

Páros.

Szombaton, 1895. július hó 6-kán

A trapezunti hercegnő.

Offenbak nagy operettje.

Az előadás kezdete fél 8, vége fél 10 órakor.

Holnap vasárnap 1895. július 7-én két előadás.

Délután fél 4 órakor népelőadás, felére leszállított helyárral. Bérletszűnetben.

FOKRÓL-FOKRA.

Énekes színmű.

Este fél 8 órakor, rendes helyárral, bérletfolyamban.

A REZERVISTÁK.

Énekes bohózat.

Kisbirtokosok figyelmébe.

Egy legjobb karban lévő, alig használt, teljesen felszerelt

cséplő-gép

hozzá tartozó járgánnyal, jutányosan eladó — esetleg *bérbeadó*.

Bővebb felvilágosítással **JANKY ANTAL** Nagyváradon szolgál. 171 4-5

Méltgs. Gróf Wenckheim Géza ur mágori uradalmában eladó **tiszta magyar faju**

75 drb. tenyésztehén
idei borjakkal

125 drb 3, 2 és 1 éves üsző.

Bővebb felvilágosítást az uradalmi intézőség (Pa-Mágor u. p. Vésztő Békésmegye) nyújt. 172 5-6

Lakás kivétel.

A Fő-utcán. Szt. László-téren. Zöldfa, vagy Kossuth-utcán emeleti 5-6 szobából álló utcai lakást keresünk, ajánlatokat ár megjelölése mellett kérünk.

FÁBRY TESTVÉREK.

177 Fő-utca. 1-0

Sztojcai Gyógyfürdő

(Erdély, Szolnok-Dobokamegye)

megnyitattott június hó 15-én.

Ezen égvényes konyhasós savanyúvíz kitűnőnek bizonyult heveny-, idült gyomor- és bélhurutban, a légzőszervek hurutos bántalmaiban, máj-, epe- és vesebajokban, gyomor- és belsőbbében, altesti vérbőségben, aranyérbén, sárgaság, epekövekben, a vesék és húgyhólyag hurutos bántalmaiban, húgykö képződéseknél stb. A fürdő szépsézetű és gyógyberendezési szempontjából a fürdő új igazgatósága azon van, hogy a forrás legintenzívebb kezelése nagyszámu, szép és egészséges lakások berendezése, valamint minden lehető kényelem biztosítása által az üdülésre vágyó és gyógyulást kereső közönség igényeinek minden tekintetben megfeleljen.

A fürdőben ivó-, fürdő- és beleggő gyógymód alkalmaztatik.

Hidegvízgyógyintézet-zuhanyok.

Massage savó-szőlő kúra.

A vendéglő vezetését egy budapesti jóhírű főszakács vette át, ki magyar-francia konyhát tart, a betegeknek orvosi utasítás és gyógyjavallat szerint főzet. — A vendégek szórakoztatására vannak: a park erdei fényes sétányok, teke-pálya, olvasó- és társalgó-terem, hangversenyek, bálók, ugyszintén jó cigány zenekar.

Vasuti állomás Galgó állomástól a fürdőig és viszont társas- és magánkocsik közlekednek. Társas-kocsi viteldij személyenkint 1 frt.

Fürdő-orvos és gyógytár helyben.

Levelek és sürgönyök a nap bármely szakában feladhatók. Minden megkeresésre utasítást és felvilágosítást készséggel ad

(165) 9-10

a fürdőigazgatóság.

Lapunk számára hirdetések felvétetnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
FONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVÁLLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSES KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB. A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

(160) 4-0

EGYHÁZI NYOMTATVÁNYOK

* * * * * nagy raktára. * * * * *

Tanulók a nyomdában felvétetnek.